

VI STEMTE MOT

Hans Borgen 'oh Braabland
Lasse Gjedde
Sverre L. Mo
Einar Hansen
Aslak Vesth
'oh Braabland
Tungstaven
Kjell von
Knut Touen
Kjell Myrshel
Jon Sivfall

FORORD

Den frie meningsutveksling er og må være selve livsnerven i et levende demokrati. Det gjelder dagsaktuelle spørsmål av begrenset omfang. Det gjelder i enda høyere grad en så omfattende sak som et eventuelt norsk medlemskap i EEC.

Man skulle ha ventet at når regjeringen i 1967 tok opp igjen spørsmålet om en ny søknad om medlemskap i EEC, ville den ha sørget for at også artikulerte motstandere kom med i det forberedende utredningsarbeid for at saken kunne få den beste og mest allsidige belysning. Sakens store rekkevidde skulle tilsi det, og den sterke motstand mot norsk medlemskap, som kom til uttrykk i alle lag av folket i 1962, burde ha gjort det til en plikt. Men det skjedde ikke.

Man skulle ha ventet at regjering og Storting ville ha gitt seg like god tid til utredning av denne saken som av andre saker av mer begrenset omfang. Men søknaden om norsk medlemskap i EEC, og dermed godtaking av Roma-traktaten, ble drevet igjennom på noen få måneder. Det hele hadde slik hast at regjeringens markedsutvalg, som skulle utrede saken, ikke engang rakk å behandle hele det problemkomplekset den var pålagt i sitt mandat. Og for stortingsmennene kunne det ikke være mulig virkelig å få innsikt i alle sider i dette veldige sakskomplekset på de to-tre sommerukene de fikk seg tilmålt.

Man skulle ha ventet at Stortinget ville ha oversendt saken til den utvidede utenriks- og konstitusjonskomité, hvor også uttalte motstandere er med. Det skjedde i 1961; nå ble dette avskåret av Stortingets flertall, som sendte saken til utenrikskomitéen. Stortinget hadde *rett* til å gjøre dette, men var det *riktig* i en så betydningsfull sak som denne å avskjære et mindretall muligheten for å være med i det viktige forberedende arbeid på komitéplanet?

Tross den ensidige saksforberedelsen var frykten for norsk medlemskap i EEC så sterk hos 13 stortingsmenn, at de stemte mot forslaget om å sende en ny søknad.

Hvorfor stemte de mot? Svaret gir de selv i denne brosjyren.

VESTLANDSUTVALGET MOT NORSK MEDLEMSKAP I EEC

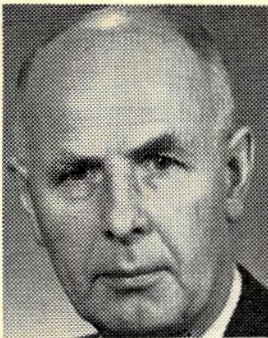
Arthur Berg

formann

OPPLYSNINGSSUTVALGET AV 1962

Arne Rostad,

formann.

Hans Borgen sa i Stortinget 11. juli i år bl.a.:

«Jeg kan ikke stemme for den foreliggende innstilling — at Norge skal søke om å bli fullt medlem av Fellesmarkedet. Jeg legger avgjørende vekt på de konstitusjonelle forhold, at fullt medlemskap betyr et utålelig inngrep i vår selvbestemmelsesrett, og at vi gir fra oss verdier som er for dyrebare for oss både i øyeblikket og i framtida. Vi må ikke la oss forlede til å gjøre dette, verken av utsikten til en eventuelt noe raskere økning av vår levestandard, av politiske spekulasjoner om medbestemmelsesrett og påvirkning «innenfra» av utviklingen i Europa, eller andre av de mange spekulative forestillinger som bringes til torvs for at nå må vi med, enten vi liker det eller ei! — Dette selv om England og Danmark går med.

Å søke om fullt medlemskap er å leke med en ild som vi kanskje ikke makter å kontrollere.

Jeg er ingen isolasjonist, jeg har gått positivt inn for internasjonalt samarbeid. Men Fellesmarkedet er falsk internasjonalisme, regional utnytting av muligheten i seks av verdens rikeste land med front mot resten av verden. Istedenfor å fremme internasjonal vareutveksling og samarbeid på verdensbasis gjør Fellesmarkedet det motsatte».

Om *alternativer* sa Borgen bl.a. etter å ha fremhevet muligheten for samhandel med Sverige og Finland:

«Vi vil, om vi ønsker det, fortsatt kunne ha en betydelig samhandel med EEC, selv om England og Danmark går inn. Og hvis vi bruker samme metode som vi brukte i Kennedyrunden, med samarbeid i Norden, er det ingen makt som kan hindre at vi får brukbare vilkår for samhandel med EEC-landene. Hvis vi sier til tyskerne at dersom vi ikke får rimelige vilkår for våre eksportartikler — fisk og treforedlingsprodukter f.eks. — vil det ikke bli kjøpt tyske biler til dette område, — da vil det straks bli en annen tone».

Han konkluderte med dette forslaget:

«Norges søknad til det europeiske økonomiske fellesskap formes som en anmodning om forhandlinger for å klarlegge hvilken form for tilknytning som lar seg forene med landets selvbestemmelsesrett og best vil tjene norske interesser, idet det forutsettes at det fra norsk side utvirkes nær kontakt med Sverige og Finland med sikte på best mulig koordinering mellom Norge og disse land om form og tidspunkt for søknaden og om samarbeid under eventuelle forhandlinger med EEC».

Forslaget fikk 16 stemmer — fordelt på alle partier bortsett fra Høyre og Venstre. — Noen få uker senere sendte den *svenske* regjering sin søknad om forhandlinger — etter nøyaktig samme oppskrift.

Hans Borgen.

Er valget så vanskelig?

Den 19. oktober 1961 holdt jeg et foredrag i Kringkastingen om Norge burde godta Roma-traktaten og søke fullt medlemskap i EEC, eller om vi burde søke en løsere tilknytning (assosiering) med EEC.

Det var meget spott og megen hån å ta imot for den som advarte mot å søke fullt medlemskap. Men mine synspunkter og vurderinger omkring EEC og Romatraktaten den gang har vist seg riktige og velbegrunnet. At de idag også er aktuelle, er imidlertid dypt beklagelig.

La meg nu bare få henvise til hva Bryssel-kommisjonen sier et sted i sin helt ferske redegjørelse til Ministerrådet i anledning av Englands, Danmarks, Norges og Irlands siste søknad om fullt medlemskap: Hva de nye medlemslands forpliktelser angår, må disse i tillegg til godkjenning av Roma-traktaten også omfatte viljen til å gå inn for målsettingen for politisk enhet, slått fast såvel i Roma-traktaten som i Paris-avtalen og senere bekreftet på statssjefsmøtene i Bonn i 1961 (Bonnerklæringen) og i Roma i 1967. Likeledes må nye medlemmer akseptere de avgjørelser som er tatt innen Fellesskapet siden Traktaten ble opprettet.

Frihandelsforbundet EFTA ble opprettet i 1960 som et tilsvarende til opprettelse av EEC. EFTA blir nu undergravet av oss selv og andre. For Norge må nordisk samarbeid bli neste skanse for å oppnå en assosieringsavtale med EEC basert på gjensidighet i rettighet og plikter.

Erik Braadland

Min alvorligste innvending mot Regjeringens forslag til Stortinget om norsk søknad til Bryssel med sikte på fullt norsk medlemskap i EEC etter Romatraktatens artikkel 237, var at en slik søknad innebærer at Norge derved godtar å gi avkall på vidtrekkende deler av landets nasjonale sjølråderett.

Særordninger? — I de fleste norske aviser blir dette ordet nå ombyttet med tilpassingsordninger. At uttrykkene har vidt forskjellige betydninger må være klart.

Jeg er skuffet — slik jeg også var det i 1962 — over storparten av den norske pressa i EEC-saken. Utviklingen vil imidlertid etter hvert komme til å tvinge fram større objektivitet, og i dagens Oslo-aviser er de første «vårtegn» alt kommet.

Arbeiderbladet: «EEC's vilkår er harde, men i Europas tjeneste».

Morgenposten: Direktør Mansholt: «Vi godtar ingen diskriminering. — Norske fiskebanker åpnes for EEC-land».

Morgenbladet: Mansholt: «Romatraktaten må godtas slik den er».

— Ja, selvfølgelig. — Og det er nettopp derfor jeg ikke tør ta ansvaret for fullt norsk medlemskap i EEC.

Erling Engan

Det knytter seg mange problemer til norsk medlemskap i Fellesmarkedet — både økonomiske, sosiale og rettslige. Medlemskap er viktig og alvorlig. Medlemskap vil berøre alle samfunnsgrupper. Det vil medføre en sterk omforming av det norske samfunn. Det er ingen enkel avtale, men inngangen til en vidtgående integrering med overdragelse av betydelige fullmakter til overnasjonale organer. Medlemskaps-tilknytning vil gripe inn i bestående forhold på en revolusjonerende måte.

Jeg er enig i at vi bør være med i samarbeid over landegrensene og arbeide for utvidelser av slikt samarbeid når det kan tjene til fremgang for menneskene i verden — la meg her understreke utviklingslandene — samt for trygging av freden.

Fra dem som går inn for medlemskap, er man blitt møtt med uttalelser om at vi ikke må isolere oss, ikke stå alene, ikke melde oss ut av verden. Medlemskap betyr samarbeid — andre ordninger betyr isolasjon. En slik problemstilling er å sette saken på spissen eller en forenkling av det hele. De som har ment at Norges samkvem med Fellesmarkedetslandene burde ordnes på en annen måte enn medlemskap, er blitt møtt med ulik argumentasjon som jeg ikke finner grunn til å gjenta nå.

Fiskeriorganisasjonene er svært betenkte når det gjelder tilknytningen til Fellesmarkedet. For evt. medlemskap er det tatt sterke reservasjoner om særordninger og nasjonal selvbestemmelsesrett.

Både ut fra Romatraktaten og det foreløpige utkast til fiskeripolitikk for Fellesmarkedetslandene, er jeg av den mening at medlemskap totalt sett vil virke ugunstig for vår fiskerinæring.

Valter Gabrielsen

Det er ikke nok å diskutere generelt og prinsipielt spørsmålet om oppgivelsen av suverenitet. Vi plikter å spørre: Til hvem og til hva vil vi avgi suverenitet?

Fellesmarkedet ser jeg som en udemokratisk organisasjon med sentralisering av makt, særlig til Kommissjonen, som har meget stor innflytelse. Dette innebærer å avgi makt og avgjørelsesmyndighet til eksperter, hvilket aldri har vært betraktet som en demokratisk metode.

Hvis vi tror på demokratiet, tror vi ikke på sentralisering av makt og avgjørelser. Demokrati er i sitt vesen desentralisering og små enheter. Demokrati er det motsatte av Walter Hallstein og Kommissjonen i Bryssel. En skal tenke seg godt om før en vil risikere det demokrati vi gjennom 150 år møysommelig har bygd opp. Også jeg ville gjøre det til fordel for sann internasjonalisme, men det er Fellesmarkedet ikke.

Mindretallet er en samling av representanter med meget ulikt politisk syn, men det er samling om retten til også i framtida å være uenige i politiske og økonomiske spørsmål, istedenfor å overlate vesentlige økonomiske og politiske avgjørelser til krefter utenfor dette land.

Finn Gustavsen

Når jeg er imot søknad om fullt medlemskap i EEC, er det først og fremst tre hovedgrunner for det:

1) Søknad etter artikkel 237 betyr prinsipiell godkjenning av Romatraktaten — et dokument og et politisk program som fra ende til annen er i strid med mitt prinsipielle syn og det program jeg er valgt på.

2) Jeg tror ikke vi støtter arbeidet fram mot én verden ved å gå inn i denne rikmannsklubb godt beskyttet av høye tollmurer mot resten av verden. Jeg er imot oppdeling av verden i blokker, både av økonomisk og militær karakter. Jeg vil at Norge skal være uavhengig av enhver blokk og arbeide internasjonalt for at blokkene både i øst og vest svekkes og oppløses.

3) Ifølge innstillingen fra utenrikskomiteen vil de næringer som i dag skaper grunnlaget for bosettingen i den nord-norske landsdelen, først og fremst bli skadelidende ved et norsk medlemskap i Fellesmarkedet: Det gjelder fiskerinæringen, jordbruksnæringen og hjemmeindustrien. Disse næringer har hatt vanskeligheter før, og skal nå få det verre. Storindustrien som har klart seg godt økonomisk, skal få det bedre.

Konklusjonen på dette må bli: Om vi kommer inn i EEC må de små betale regningen, — blir vi stående utenfor, må de store betale. Jeg synes det er riktigst at de betaler gildet som har best råd til det.

Asbjørn Holm.

Av de meldinger og uttalelser som er kommet fra Fellesmarkedets organer og ledende personer går det klart fram at det er naive illusjoner å tro at vi kan oppnå noe vesentlig av særordninger. Det er klart gitt uttrykk for at utenlandske fiskere skal ha den samme adgang som nordmenn til å fiske innenfor vår sjøgrense og at jordbruket bare kan regne med overgangsordninger og tilpasningsordninger. Vi må regne med Fellesmarkedets priser på jordbruksvarer, det vil si de norske jordbrukere vil få et nedslag i sine priser på 20—25 prosent samtidig som maten vil bli dyrere for forbrukerne.

Norsk jordbruk vil ikke kunne opprettholdes i Fellesmarkedet. Men like- så alvorlig er det at norsk lovgivningsmyndighet ikke kan opprettholdes. Bestemmelser fra kontorene i Bryssel vil stå over lover gitt av det norske Storting, og bestemmelser fra den norske regjering. At et flertall i Stortinget ikke legger vekt på dette 25 år etter okkupasjonen, er dypt nedslående for meg.

At utlendinger skal ha de samme retter til å utnytte landet vårt er også en alvorlig sak som det er gått lett over.

Jon Leirfall

Ordskiptet om EEC har stort sett dreia seg om pluss-minus i kroner og ører når det gjeld *overgangsordningar*. Men kva Roma-traktaten sin *overnasjonale* karakter vil ha å seie for Noreg si utvikling i *framtida*, har fått relativt liten plass i ordskiptet — og endå mindre i pressa. Dette undrar meg mykje då vi veit at fullt medlemskap i EEC også vil innføra eit *heilt nytt* styresett som vel må kunne seiast å vera det *fullkomne* byråkratiske teknokrati eller ekspertisestyre.

Det som må vera *heilt klart*, er at alle tidlegare inngåtte internasjonale avtaler har ei klår avgrensing i tid og område. Roma-traktaten, derimot, er teoretisk *uoppseieleg* og går i det vesentlege ut på det som skal skje i *framtida*. Denne Noregs framtid er i stor utstrekning lagd i hendene på *to* lovgjevande og regulerande organ i Bryssel, der Noreg er sikra *ein* representant som ikkje treng vera folkevald. Det folkevalde organ, etter Romatraktaten, har absolutt inga lovgjevande makt. At ei slik styreform ikkje inneber noko heilt prinsipielt nytt i høve til vårt noverande *folkestyre*, vil eg påstå er feil framstilling av det som er reelt.

Sverre L. Mo

Utdrag av innlegg 13.7—67. St. tid. 1967, side 4525.

Eg er tilhenger av eit økonomisk samarbeid som omfattar heile Europa. Dette vil nok føre til mange problem for vårt land, ikkje berre for jordbruk og fiskeri, men også for vår heimemarknadsindustri. Men eg er også klår over at det er problem med å stå utanom sjøl om vi nok får betre høve til å trygge våre interesser dersom vi er medlem. Men medlemskap i ein europeisk forbundsstat er eg ikkje villig til at vårt land skal gå inn i. Ordlyden i Romatraktaten fører i allfall i full utvikling fram til eit forhold som ligg nær opp til ein føderasjonsstat. Sender ein søknad om fullt medlemskap, godkjenner ein ordlyden, i Roma-traktaten. Eg stemmer for Borgens forslag fordi eg ikkje vil vere med på noe som kan tolkast slik at vi godkjenner ordlyden i Roma-traktaten. Konstitusjonelt og juridisk er ein søknad ikkje bindande, men eg er klår over at ein søknad fører med seg moralsk plikt i fall ein får godkjent dei særvilkår ein stiller opp. Og ein søknad har også som føresetnad at ein godkjenner ordlyden i Roma-traktaten.

Mange talarar har vore inne på kor viktig det er for oss å vere medlem for på den måten å ta del i avgjerslene. Eg tykkjer dei har hatt store voner når det gjeld vårt lands utsikter til å påverke resultatata i fall vi er med. Nå skal ein sjølvstøtt ikkje vere for smålåten heller, og i ein viss mon vil vi nok kunne påverke. Men eg tykkjer røyntslene til denne tid ikkje har lagt grunnlag for den store optimismen som mange syner. Eg nemner berre røyntslene i NATO, korleis det har gått med Portugal og Hellas sitt medlemskap der.

Peter Kjeldseth Moe

Hadde vi venta nokre månader med å ta avgjerd, ville ein hatt tid til å gjere det breie lag av folket kjent med innhaldet i rapporten frå Marknadsutvalet. Då ville det vorte grunnlag for ei rådgjevande folkerøysting før Stortinget tok si avgjerd om tilknytningsform. Ei slik folkerøysting ville gå på sjølve Romatraktaten, om vi skulle søkje fullt medlemskap på grunnlag av den eller ikkje.

Det er vidtgåande maktoverføring til EEC det gjeld ved at ein godtek Roma-traktaten. Derfor burde folket få uttale seg om det. Dersom Noreg vert medlem, må det norske lovverket harmoniserast i samsvar med traktaten og vedtektene i EEC.

Mange legg stor vekt på endringane etter Luxembourg-forliket. Men inneheld Luxembourg-forliket noko særleg nytt? Kort sagt inneheld forliket berre at dei vart samde om at samarbeidet skulle halde fram sjølv om dei var usamde. Dette er i seg sjølv ein stor ting, men det har ikkje endra traktaten.

Knut Myrstad

For mange er det dei økonomiske omsyn som tel i denne saki. Serleg er det tollfridomen som dreg og lokkar.

Me må vel tru at vinningi er heller uviss i dette stykket når me ser heile landet under eitt. Og dertil: den uvisse vinningi er berre den eine sida av medaljen — den ljósaste. Baksida er at tollfridomen skaper ikkje berre store økonomiske vanskar og ulemper for breide lag av folket, men kjem og til å føra med seg ålvorlege og urimelege inngrep i sjølvrådetretten vår, so grove og urimelege at det etter mitt skyn ikkje kan koma på

tale å godtaka deim.

Det vert trøysta med at jordbruksnæringi skal få seravtaler. Dette veit me ingenting um.

Um det organisatoriske systemet i den blokki som heiter EEC, stend det i utsegn i som professor Castberg skreiv i 1961 (sjå Dokument nr. 3-1961-62): «at det ikke ligger særdeles langt fra forfatningen for en ny forbundsstat».

Det er so visst sant. I eit Noreg som var med i EEC, vart det ikkje Stortinget og det norske riksstyret som hadde det avgjerande ordet um kva politikk som skulde først i landet i ei mengd viktige saker. Nei, det vart ein liten flokk i EEC som hadde avgjerdsmakta um handels- og tollpolitikken, jordbrukspolitikken, samferdslepolitikken, kredittpolitikken og den økonomiske politikken i det heile.

Og kven hadde lovgjevingsmakta um me vart med i EEC? Um det skreiv professor Andenæs i utsegn i si i 1961 (sjå Dokument nr. 3-1961-62):

«Felleskapets organer har etter traktaten en betydelig og ikke presist avgrenset lovgivningsmyndighet innenfor Fellesmarkedet».

Noko lenger nede held professoren fram:

«Den lovgivningsmakt det her er tale om, tjener ikke bare til utfylling av den nasjonale lovgivning, men er overordnet denne. Er det konflikt mellom den nasjonale lovgivning og felleslovgivningen, er det den siste som har forrang».

Um domsmakti kan ein segja noko det same. Den endelege avgjerdsmakta i saker som gjeng inn under Roma-avtala, er det domstolen i EEC som har, ikkje dei norske domstolane. Og sakene som gjeng inn under Roma-avtala, er mange.

Kom Noreg med i EEC, vart det ikkje som det stend i Grunnlovi, folket som gav lovene gjennom Stortinget. Heller ikkje vart det Høgsteretten som dømde som siste domstolen. Stortinget kom til å få lovgjevingsmakt og Høgsteretten domsmakt som siste domstol, berre i dei ting som ikkje gjeng inn under Roma-avtala.

Er dette tillate etter Grunnlovi?

Det er ei grense for kor mykje lovgjevingsmakt Stortinget kan overlata

(delegera) til Kongen. So i normale tider. Soleis har det vore lært at Stortinget ikkje kan overlata til Kongen å skriva ei ny veksellov. Å gjera det er ei oppgåve som grunnlovi har lagt til Stortinget. So mykje meir må Grunnlovi då stengja for at Stortinget let frå seg lovgjevingsmakti i tilsvarende umfang til dei framande styreorgani og fåmannsveldet i EEC.

Einar Stavang

Det blir opplyst i komiteinnstillingen — noe som forresten er kjent fra før — at ca. $\frac{1}{3}$ av jordbrukets totale arbeidsinntekt vil falle bort, dersom vi kommer med i EEC og ikke får de om-talte og omskrevne varige særordninger for jord-bruket. Dette gir i sannhet uhyggelige fram-tidsperspektiver. Men jeg tror at om en vil se situasjonen rett i øynene, så er disse perspek-tiver både reelle og nøkterne.

Hvordan det vil komme til å ligge an med om-syn til å kunne få varige særordninger for jord-bruksnæringen — muligens også for andre nærin-ger — tør jeg ikke uttale meg om. Mer eller mindre forhastede konklusjoner på det nåværende stadium, før eventuelle forhandlinger er kommet i gang, kan etter mitt syn skade mer enn det gagnar. Jeg skal derfor avholde meg fra å komme nærmere inn på hva som kan oppnås eller ikke oppnås dersom det virkelig kommer til forhandlinger med Fellesskapet.

Men det som våre eventuelle forhandlere bør være oppmerksom på alt fra første stund av — dersom det virkelig blir forhandlinger med Felles-skapet — er at en her står overfor så alvorlige problemer for norsk næ-ringsliv og bosetting at noen form for kjøpslåing ikke kan komme på tale.

Knut B. Toven

Roma-avtala tek sikte på ei harmonisering av lovverket innan alle medlemstatane. Verke-midlet her er først og fremst Roma-avtala, som skal vera som ei grunnlov for alle medlemslanda. Denne regulerer organisasjonens arbeid, men den kjem og til å gjelda i ein viss mon som nasjonal rett innan medlemstatane. For det andre har ein forordningar som kan bli sett i verk med heimel i Roma-avtala, og desse kan gjelda som intern rett i medlemslanda, slik at nasjonale domstolar må leggja desse til grunn for dei avgjerder dei skal ta — og som i høg grad gjeld oss alle. Vi får såleis ikkje avgjera det sjølve, men må bøya oss for dei avgjerder som blir tekne i Bryssel.

Når det gjeld vår grunnlov, er forholdet vis-a-vis Roma-avtala uklårt på mange område, men prinsippet synest å vera at er det naudsynt for EEC, har Fellesskapets lovgjeving gjennomslagskraft overfor nasjonal rett.

Aslak Versto

DAGENS TRYKKERI . BERGEN